

STATISTIKA PREBIVALSTVA V PREKMURJU L. 1698

IVAN ZELKO

Najstarejše statistične podatke za ozemlje današnjega Prekmurja najdemo v cerkvenih virih XVII. stoletja. Po odgonu Turkov iz Prekmurja in prekmurske bližine (Velike Kaniže) sta se obe škofiji, katerima je bilo podrejeno prekmursko ozemlje, intenzivneje zanimali za versko stanje na sebi podrejenem področju.

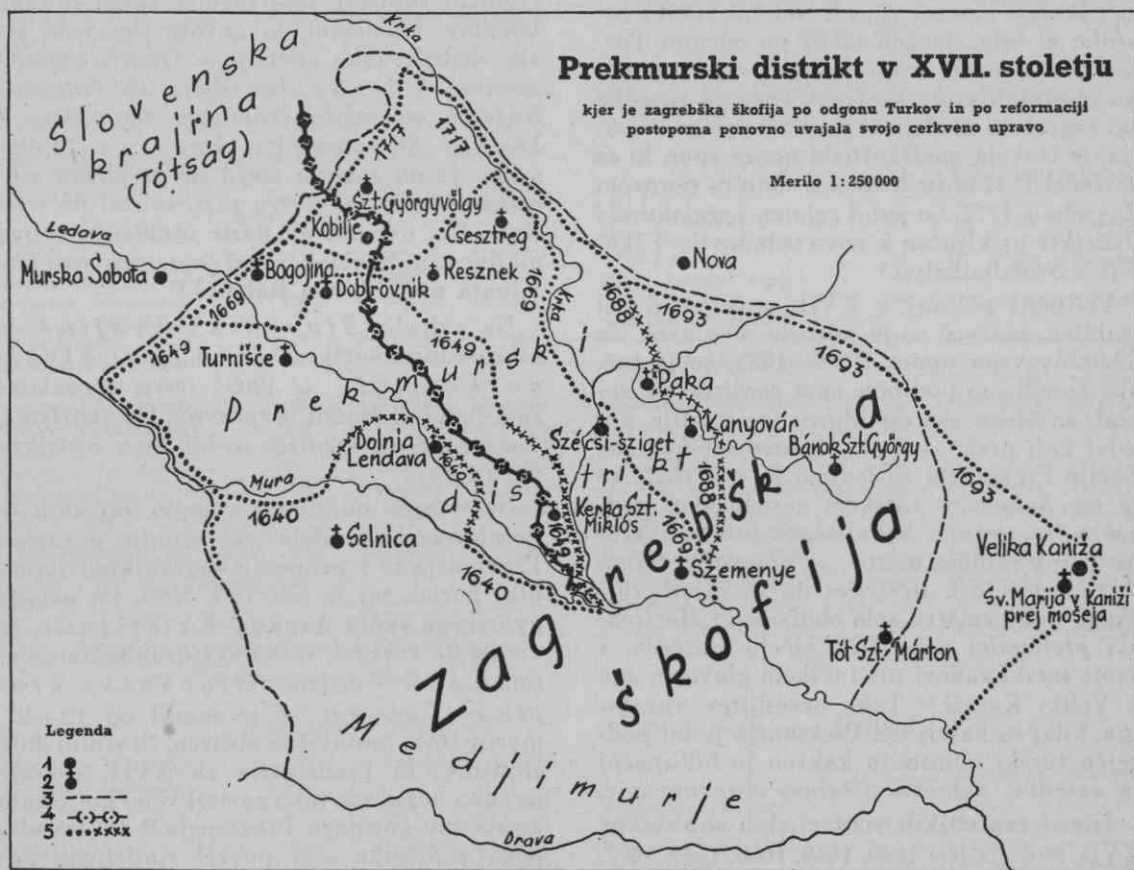
Dolnji del Prekmurja je spadal v cerkveno-upravnem oziru pod zagrebško škofijo. Bil je v sklopu *beksinskega arhidiakonata* (archidiaconatus Bexin) kot nižje cerkveno-upravne enote ter v »prekmurskem distriktu« (districtus Transmuranus).

Po turški zasedbi in pustošenju je bil najbolj prizadet *prekmurski distrikt*, ker se je njegovo ozemlje razprostiralo do neposredne bližine Velike Kaniže, sedeža turške oblasti.¹ V turškem zasedbenem področju zagrebška škofija ni mogla izvajati svoje

jurisdikcije. Vzporedno kakor je ponehaval turška napadalnost in se zaradi protivojaške sile odmikala turška zasedbena oblast iz »prekmurskega distrikta«, tako je zagrebška cerkvena oblast obnavljala ter ponovno uvažala svojo upravo. Nazorno sliko o umikanju Turkov dobimo iz zagrebških vizitacijskih zapisnikov XVII. stol. (prim. zemljevid št. 1).

L. 1640 je beksinski arhidiakon vizitiral cerkve v svojem arhidiakonatu. Zaradi turške nevarnosti ni šel čez Muro, da bi vizitiral *prekmurski distrikt*. Doljelendavski župnik Franc Körmendi je prišel v Selnico, v Medžimurje, in tam vizitatorju poročal o stanju svoje cerkve.² Izmed vseh župnij v *prekmurskem distriktu* je v tem razdobju le Dolnja Lendava v katoliški upravi.

Vizitacijski zapisnik za l. 1649 poroča že o štirih prekmurskih župnijah: *Turnišču, Dobrovniku, Dolnji Lendavi* in *Kerka Szent-*

Zemljevid št. 1. Legenda: 1 kraj, 2 sedež župnije, 3 škofijska meja, 4 sedanja jugoslovanska državna meja, 5 pikčasta črta z letnico označuje, kako daleč je zagrebška škofija v navedenem letu ponovno uvedla svojo cerkveno upravo. — Vmesna križčasta črta pomeni, da je področje zaradi turške bližine v nevarni coni, kamor vizitator osebno ni šel. Pač pa je zaradi vizitacije poklical tamošnjega župnika ali licenciatu v sosednjo, bolj varno župnijo.

Miklósu.² Ostale župnije so še v turškem območju in v protestantski upravi. V naslednjih 20 letih se je turško območje krčilo ter se odmikalo v smeri Velike Kaniže. L. 1669 so bile v *prekmurskem distriktu* vizitirane cerkve: v *Dolnji Lendavi, Bogojini, Dobrovniku, Reszneku, Csesztregu, Szécsiszigetu, Kerka Szent-Miklósu, Szemenyu* in *Turnišču*. Ostalo ozemlje »*prekmurskega distrikta*« je še vedno turško področje. Ob koncu zapisa vizitatorja pripominjata: »So še druge župnije v smeri Kaniže, ki jih upravljajo krivoverci in katere nam ni bilo dovoljeno vizitirati tako zaradi strahu pred krivoverci kot pred Turki« (Sunt etiam aliae parochiae versus Canisam et circa quas possident Haeretici, quas visitari nobis non licebat tam propter timorem Haereticorum, quam Turcarum).³ — Šele malo pred l. 1693 — po odgonu Turkov iz Velike Kaniže — je zagrebška škofija obnovila svojo upravo v *prekmurskem distriktu* vse do bližine Velike Kaniže, oziroma za nekaj časa celo v Kaniži sami in je s tem dejstvom posegla na področje veszprémske škofije.⁴ Veszprémska škofija namreč zaradi stoletne turške zasedbe ni bila zmožna takoj po odgonu Turkov organizirati svojo cerkveno upravo tudi po obronkih svoje škofije.⁵ Toda ta zasedba po zagrebški škofiji, čeprav manjšega ozemlja, je izzvala medškofijski mejni spor, ki se je začel l. 1740 in končal z delnim porazom Zagreba l. 1777, ko je bil celoten »*prekmurski distrikt*« priključen k novo ustanovljeni škofiji v Szombathelyu.⁶

Politični položaj v XVII. stoletju ni bil stabilen, marveč se je pogosto menjaval. Za Thökölyevega upora (1678—1683) se je turško zasedbeno področje spet razširilo na zahod, in sicer vse do Mure, torej dalje kot kdaj koli prej.⁷ — Prve sledove turške okupacije Prekmurja zasledimo že v l. 1627, ko je trg *Šalovci* v turškem zasedbenem področju (»... miulta hódultságra jutot a Varos az Török rablása miat...«).⁸ *Turniški tržani* se pritožujejo l. 1650, češ da so zaradi turškega podložništva zelo obubožali.⁹ *Martjanski prebivalci* pa l. 1652 iščejo rabsodbo v svoji verski zadevi pri turškem glavnem agu v Veliki Kaniži.¹⁰ Tako osvetljitev vprašanja, kdaj in kateri del Prekmurja je bil podrejen turški oblasti in kakšen je bil značaj te zasedbe, zahteva posebno obravnavanje.

Izmed zagrebških vizitacijskih zapisnikov XVII. stol. (iz let: 1640, 1649, 1668, 1669, 1687, 1688, 1690, 1691, 1692, 1693, 1698 in 1699)¹¹ vsebujeta statistične podatke zapisnika 1669 in 1698. Najpopolnejše statistične podatke najdemo v vizitacijskem zapisniku iz l. 1669,

toda le za turniško pražupnijo.¹² Za posamezne kraje manj pregledno število prebivalcev, vendar sumarično za vse župnije prekmurskega distrikta navaja zapisnik iz l. 1698. — Prav za isto leto 1698 najdemo tudi podatke za gornje Prekmurje v györskem vizitacijskem zapisniku. Ta okolnost torej omogoča sestaviti statistiko prebivalstva za celotno sedanje prekmursko ozemlje za leto 1698.

Gornje Prekmurje je pred nastankom somboteljske škofije (1777) cerkveno upravljal Györ. Po györskih škofijskih zapisnikih iz XVII. in XVIII. stoletja je bilo gornje Prekmurje del *vašvarskega arhidiakonata*.¹³ Obseg vašvarskega arhidiakonata je istoveten z *Železno županijo*. Ozemlje vašvarskega arhidiakonata je bilo po reki Rabi deljeno v dve polovici. Južna polovica — za Györ preko Rabe (ultra Rabam) — se je sestajala iz štirih distriktov. Najjužnejši je bil distrikt *Tótság* (slov.: *Slovenska krajina*). Ime *Tótság* je staromadžarski izraz za slovansko pokrajino.¹⁴ Györski zapisnik tudi razloži, zakaj se tako imenuje. Domačini, ki govorijo slovenski jezik, distrikt tako imenujejo: *Quarta demum vocatur Tótság, sic dicta ab indigenis linguam sclavonico-croaticam terentibus*.¹⁵ Distrikt *Slovenska krajina* (*Tótság*) je na zahodu mejil na štajersko vojvodstvo in se na severu razprostiral do reke Rabe (... extensa ex parte occidentis usque ad ducatum Styriae; et ad septentrionem terminata per fluvium Rabam).¹⁵

Na vzhodu *Slovenske krajine* je bil sosednji distrikt *Örség* (slov.: *Strážna krajina*; l. 1208: terra speculatorum¹⁶). Kraji *Hodoš, Krplivnik, Domanjševci, Lončarovci* in *Središče* so bili že v distriktu *Örség*u.

Najstarejši ohranjeni györski zapisnik iz poreformacijske dobe za župnije gornjega Prekmurja je v primeri z zagrebškimi zapisniki pozen, saj je šele iz l. 1698. Po nalogu györskega škofa Avgusta Kristijana je vizitacijo izvedel vašvarski arhidiakon *Štefan Kazó*. V distriktu *Slovenska krajina* (*Tótság*) se je mudil od 12.—27. marca 1698. Sestavil je obširen, 70 strani dolg zapisnik, ki predstavlja za XVII. stoletje izredno bogat vir tako za cerkveno kot ostalo zgodovino gornjega Prekmurja.¹⁷ Iz navedenega zapisnika sem povzel statistične podatke za kraje gornjega Prekmurja in jih navajam v razporedu in obliki, kot so v zapisniku. Le v oklepaju so dodana današnja krajevna imena.

I. KRAJEVNA IMENA S STEVILOM PREBIVALSTVA
V DISTRIKTU

Slovenska krajina (Tótság) l. 1698

1. Župnija sv. Nikolaja v Selu:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
(običajni izrazi: sunt animae universim; sunt omnes acatholici praeter parvulos)			
Lak (Selo)	37	otroci	vsi ostali
Csekefa (Čikečka ves)	28	otroci	vsi ostali
Falcocz, Falkócz (Fokovci)	42	1 + otroci	vsi ostali
Prosznyákfa (Prosenjakovci)	25	otroci	vsi ostali
Sidahegy (Vuča gomila)	15	otroci	vsi ostali
Berkeháza (Berkovci)	9	otroci	vsi ostali
skupno	156 ¹⁸		

2. Župnija sv. Benedikta v Kančovcih:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
Kácsocz (Kančovci)	15	otroci	vsi ostali
Ivanócz (Ivanovci)	40	1 + otroci	vsi ostali
Andrecz (Andrejci)	25	1 + otroci	vsi ostali
Pananócz (Panovci)	16	otroci	vsi ostali
Kúcsecs, Kucsecs (Kukeč)	20	1 + otroci	vsi ostali
Bokrács (Bokrači)	14	otroci	vsi ostali
Kosárháza (Košarovci)	19	otroci	vsi ostali
Dolinya, Dolína (Dolina)	23	otroci	vsi ostali
Kernecz (Krnci)	22	otroci	vsi ostali
filialis Tot keresztur, Totkeresztur (Križevci)	100	6 + otroci	vsi ostali
Kusztanocz, Kustanocz (Kušanovci)	40	otroci	vsi ostali
skupno	334		

3. Župnija sv. Martina v Martjancih:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
In oppido Martiancz (Martjanci)	185	12 + otroci	vsi ostali
Marác (Moravci)	85	otroci	vsi ostali
Tesanocz (Tešanovci)	250	9 + otroci	vsi ostali
Markosocz, Márkosocz (Markšavci)	40	3 + otroci	vsi ostali
Mladetincz (Mlajtinci)	137	8 + otroci	vsi ostali
Norsincz (Noršinci)	87	6 + otroci	vsi ostali
Nemcsecz (Nemčavci)	15	2 + otroci	vsi ostali
Predanocz (Predanovci)	120	1 + otroci	vsi ostali
Goricza (Gorica)	70	1 + otroci	vsi ostali
Puczincz (Puconci)	150	2 + otroci	vsi ostali
Sembiborc (Sebeborci)	200	3 + otroci	vsi ostali
Csuber, Czuber (danes?)	17	otroci	vsi ostali
Vucsagomila seu Sidahegy, Vucsagomilia (Vuča gomila)	60	5 + otroci	vsi ostali
skupno	1396		

4. Župnija sv. Fabijana in Sebastijana
v Pečarovcih:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
Salamoncz (Salamenci)	77	otroci	vsi ostali
Picsarocz, Pecserocz (Pečarovci)	130	2 + otroci	vsi ostali
Maskocz, Macskócz (Mačkovci)	25	otroci	vsi ostali
Dankócz (Dankovci)	60	otroci	vsi ostali
Musna, Muszna (Moščanci)	40	otroci	vsi ostali
Vanecsa (Vanoča)	70	otroci	vsi ostali
skupno	402		

Martjanska podružnica sv. Marjete
v Pužavcih:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
Pusocz, Pusócz (Puževci)	30	otroci	vsi ostali
Lehomergy (Lemerje)	70	2 + otroci	vsi ostali
Bresocz, Brezocz (Brezovci)	80	1 + otroci	vsi ostali
Strukócz (Strukovci)	65	3 + otroci	vsi ostali
skupno	245		

5. Župnija sv. Nikolaja
v Murski Soboti:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
In oppido Muraiszombat cum suburbanis (Murska Sobota)	250	70 + otroci	vsi ostali
In oppido Rakicsan, Raki- csán (Rakičani)	229	79 + otroci	vsi ostali
Lukásocz (Lukačovci)	60	6 + otroci	vsi ostali
Nagy Bárkocz, Kis Bárkocz (Veliki Bakovci, Mali Bakovci)	131	99 + otroci	vsi ostali
Korong, Koronk (Krog)	273	48 + otroci	vsi ostali
Svetahocz, Szvetahócz (Satahovci)	165	15 + otroci	vsi ostali
Csernecz (Murski Črnici)	116	36 + otroci	vsi ostali
Borhida (Borejci)	124	11 + otroci	vsi ostali
Polona (Polana)	70	2 + otroci	vsi ostali
Csernalocz (Černelavci)	67	7 + otroci	vsi ostali
filialis Vescicza (Veščica)	105	6 + otroci	vsi ostali
skupno	1590		

6. Župnija sv. Marije vnebovzete
na Tišini:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
Tisina (Tišina)	118	4 + otroci	vsi ostali
Fölső Petánecz (Gornji Petanjci)	92	76 + otroci	vsi ostali
Közép Petánecz (Srednji Petanjci)	100	30 + otroci	vsi ostali
Alsó Petánecz (Dolnji Potanjci)	119	30 + otroci	vsi ostali
Petrocz, Petrócz (Murski Petrovci)	66	12 + otroci	vsi ostali
Gederócz (Gederovci)	56	5 + otroci	vsi ostali
Poláncz (Polanci)	41	7 + otroci	vsi ostali
Szodisencz, Szodisincz (Sodišinci)	119	12 + otroci	vsi ostali
Skákocz, Szkákocz (Skakovci)	115	15 + otroci	vsi ostali
Gradiocsa (Gradišče)	150	13 + otroci	vsi ostali
Tropocz, Tropócz (Tropovci)	100	7 + otroci	vsi ostali
Kupsinecz (Kupšinci)	166	17 + otroci	vsi ostali
Frankócz (Rankovci)	80	13 + otroci	vsi ostali
Vancsavez (Vanča ves)	51	4 + otroci	vsi ostali
Krajna, Kraina (Krajna)	159	10 + otroci	vsi ostali
skupno	1532		

7. Župnija sv. Helene v Pertoči:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
Fűkszlincz, Fuxlincz (Fikšinci)	171	52 + otroci	vsi ostali
Sinnisdorf, Sinisdorff (Kramarovci)	56	14 + otroci	vsi ostali
Guiczenhoff, Gaiczenhoff (Ocinje)	86	21 + otroci	vsi ostali
skupno	313		

8. Župnija sv. Jurija v Rogošovcih:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
<i>Sancti Georgij sive Szent Géorgy</i> (Sv. Jurij)	120	1 + otroci	vsi ostali
<i>Rogásocsz, Rogásocz</i> (Rogašovci)	145	15 + otroci	vsi ostali
<i>Noszkova</i> (Nuskova)	64	4 + otroci	vsi ostali
<i>Szerdicza</i> (Serdica)	167	18 + otroci	vsi ostali
<i>Szotina</i> (Sotina)	135	1 + otroci	vsi ostali
<i>Vecsészlavecz, Vecszelovecz</i> (Večeslavci)	189	8 + otroci	vsi ostali
<i>Pertocsa</i> (Pertoča)	128	8 + otroci	vsi ostali
<i>Krásics, Krásicz</i> (Krašči)	157	14 + otroci	vsi ostali
<i>Czernecz, Csernecz</i> (Gornji Crnci)	46	5 + otroci	vsi ostali
<i>Jurlincz, Jurglincz</i> (Gerlinci)	250	44 + otroci	vsi ostali
<i>Korosecz</i> (Korovci)	81	28 + otroci	vsi ostali
<i>Hidegkut</i> (Cankova)	61	19 + otroci	vsi ostali
<i>Domaincz</i> (Domajinci)	87	8 + otroci	vsi ostali
<i>Topolovecz, Topoloc</i> (Topolovci)	40	3 + otroci	vsi ostali
<i>Ropocsa</i> (Ropoča)	86	4 + otroci	vsi ostali
skupno	1755		

9. Župnija sv. Marije vnebovzete
v Gornji Lendavi:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
In oppido <i>Fölső Lendvensi, Fölső Lendva</i> (Gornja Len- dava); ostali kraji			
<i>Viduncz</i> (Vidonci)			
<i>Pecsnároc</i> (Pečnarovci, del Otovec)			
<i>Kovácsocz</i> (Kovačevci)			
<i>Proszeszdol, Proszedol</i> (Prosečki dol)			
<i>Poznánocz</i> (Poznanovci)			
<i>Rádocz</i> (Radovci), ...			
<i>Kroplivnick, Kroplivnik</i> (Kruplivnik)			
<i>Motovilcs, Motovilcz</i> (Motovilci)			
<i>Fölső Szlavecsa</i> (Gornji Slaveči)			
<i>Alsó Szlavecsa</i> (Dolnji Slaveči)			
V vseh navedenih krajih je bilo:	982	79 + otroci	vsi ostali

O Gornji Lendavi pravi zapisnik: »In oppido Fölső Lendvensi sunt universim animae 280, ex his catholici praeter parvulos 46, parvuli et indifferentes 106.« — Vsi ti so všteti v številu 982.

Podružnica sv. Lenarta v Bodoncih:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
<i>Tivadarcz</i> (Vadarci)	105	5 + otroci	vsi ostali
<i>Beznocz</i> (Beznovci)	42	2 + otroci	vsi ostali
<i>Bodonc, Bodóncz</i> (Bodonci)	209	3 + otroci	vsi ostali
<i>Zankócz</i> (Zenkovci)	69	otroci	vsi ostali
skupno	425		

Podružnica sv. Kozme in Damijana
v Kuzmi:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
<i>Szent Kozma</i> (Kuzma)	79	1 + otroci	vsi ostali
<i>Mattýásocz, Mattyasovcz</i> (Matjašovci)	60	otroci	vsi ostali
<i>Fölső et alsó Dolics, Dolincz</i> (Gornji in Dolnji Dolič)	125	5 + otroci	vsi ostali
skupno	1671		

10. Župnija sv. Štefana kralja
v Dobri¹⁹:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
In oppido <i>Dobra, (Dobra, Neuhaus)</i>	346	28 + otroci	vsi ostali
<i>Milgrom</i> (Mühlgraben)	219	26 + otroci	vsi ostali
<i>Libaháza</i> (Liba)	59	4 + otroci	vsi ostali
<i>Tauca, Tauco</i> (Tauka)	124	1 + otroci	vsi ostali
<i>Bonisdorff, Banisdorff</i> (Bonisdorf)	66	6 + otroci	vsi ostali
<i>Békátó seu Crottendorff</i> (Krottendorf)	66	6 + otroci	vsi ostali
<i>Kalch</i> (Kalh)	88	13 + otroci	vsi ostali
skupno	968		

11. Župnija sv. Martina ob Rabi:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
<i>Naimork, Sancti Martini, Szent Márton, Farkas falva</i> (Sv. Martin)	412	311 + otroci	vsi ostali
<i>Fölső Stráso sive ober Strau- sen, Oberstrosen</i> (Gornja Straža)	127	17 + otroci	vsi ostali
also <i>Stráso sive unter Strau- sen, Unterstrosen</i> (Dolnja Straža)	222	82 + otroci	vsi ostali
<i>Minichoff</i> (Windisch-Minihof)	109	otroci	vsi ostali
<i>Dobricza seu Dueber</i> (Doiber)	111	35 + otroci	vsi ostali
<i>Gricz, Grics</i> (Gritsch)	53	22 + otroci	vsi ostali
<i>Velike seu Belten</i> (Welten)	299	145 + otroci	vsi ostali
also <i>Szülnek seu Unter Cze- ming</i> (Dolnji Senik)	123	121 + otroci	vsi ostali
skupno	1456		

12. Župnija Marijinega obiskanja
v Čepincih:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
<i>Csepincz, Csöppencz</i> (Čepinci)	135	100 + otroci	vsi ostali
<i>Markócz, Márkócz</i> (Markovci)	130	80 + otroci	vsi ostali

Podružnica sv. Janeza Krstnika
na Gornjem Seniku:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
<i>Fölső Szülnek, Fölseő Szül- nek, Ober Czeming</i> (Gornji Senik)	203	173	50
<i>Türke</i> (Trdkova)	53	1 + otroci	vsi ostali
<i>Martinya</i> (Martinje)	79	13 + otroci	vsi ostali
skupno	600		

13. Župnija sv. Trojice
v Gornjih Petrovcih:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
<i>Petrocz, Petrócz</i> (Gornji Petrovci)	40	otroci	vsi ostali
<i>Stannocz, Stanyocz</i> (Stanjevci)	38	otroci	vsi ostali
<i>Peszkocz</i> (Peskovci)	15	otroci	vsi ostali
<i>Fölső Sal seu Odriáncz</i> (Adrijanci)	28	otroci	vsi ostali
<i>Lucova, Luczova</i> (Lucova)	15	otroci	vsi ostali
<i>Neradnocz, Neradnócz</i> ((Neradnovci)	32	9 + otroci	vsi ostali
<i>Sülincz</i> (Sulinci)	20	2 + otroci	vsi ostali
<i>Gyenaula</i> (Ženavlje)	30	otroci	vsi ostali
<i>Boracsa, Borácsa</i> (Borcča)	23	otroci	vsi ostali
<i>Otocz</i> (Otovcii)	15	otroci	vsi ostali
skupno	256		

14. Župnija sv. Nikolaja
v Velikih Dolencih:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
<i>Dolincz</i> (Dolenci)	100	10 + otroci	vsi ostali
<i>Büdinicz</i> (Budinci)	17	2 + otroci	vsi ostali
<i>Ritkalocz</i> (Ritkarovci)	36	13 + otroci	vsi ostali
<i>Sal, quae olim erat oppidum Sall</i> (Salovci)	105	2 + otroci	vsi ostali
skupno	258		

Ko je opat Štefan Kazó obiskal in popisal cerkve in župnije: *Velemér — Selo — Kančovce — Martjance — Pečarovce — Pužavce — Soboto — Tišino — Pertočo — Sv. Jurij — Gornjo Lendavo — Dobro — Sv. Martin ob Rabi — Markovce (Čepince) — Gornje Petrovce in Dolenca*, je ob koncu dolenske župnije zapisal, da se tu neha in končava distrikt *Tótság* (Atque hic desinit et terminatur districtus *Tótság* appellatus).²⁰

V distriktu *Slovenska krajina* (*Tótság*) je bilo l. 1698 12.932 prebivalcev. — V župnijah in vaseh, ki so danes v Jugoslaviji — odpadejo župnije *Dobra, Sv. Martin ob Rabi, Gornji Senik* ter *Ritkarovci* — je opat Štefan Kazó naštel l. 1698 10.269 prebivalcev.

II. KRAJEVNA IMENA S STEVILOM PREBIVALSTVA
V DISTRIKTU

Stražna krajina, Madž. *Örség*, l. 1698
(jugoslovanski del)

V mejah Slovenije so tudi kraji *Hodoš, Krplivnik, Domanjševci, Lončarovci, Središče, Ivanjševci, Pordašinci* in *Motvarjevci*. Prvih pet se omenja l. 1698 v distriktu *Örség* u.²¹ — *Lončarovci, Središče* in *Ivanjševci* so l. 1366 spadali pod upravo gornjendavskega dominija in k velemérski žup-

niji.²² Iz tega moremo sklepati, da je velemérski župnija z navedenimi kraji v XIV. stoletju pripadala k Slovenski krajini. Vizitacijski zapisnik iz l. 1698 župnije *Velemér* ne prišteva k distriktu *Örség* kot poznejši somboteljski šematizmi.²³ Vendar jo tudi v končnih pripombah o distriktu *Slovenska krajina* vizitator *Kazó* pušča ob strani.²⁰ Vzrok je verjetno v tem, ker je župnija v tem razdobju že pomadžarjena. — Za župnijo *Kercó* se konča vizitacija distrikta *Örség*, tako pripominja vizitator. Nato sledi opis župnije *Velemér*, kamor je spadal kraj *Motvarjevci* (*Szent László*) in o katerem pravi zapisnik, da leži večji del kraja v Zalski županiji (... quoad aliquam sui partem siquidem potiori ex parte continetur in *Cottu Saladiensi*...) — in se opis nadaljuje z ostalim ozemljem Slovenske krajine v razporedu, ki je podan v poglavju I.

Statistični podatki za navedene kraje so naslednji:

Župnija sv. Andreja ap. na Hodošu:
(jugoslovanski del župnije)

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
<i>Hodos</i> (Hodoš)	53	otroci	vsi ostali
<i>kis Capornak, kiskapornak</i> (Krplivnik)	14	otroci	vsi ostali

Podružnica Marijinega rojstva
v Domanjševcih:

	Vseh prebivalcev	Katoličani	Nekatolič.
<i>Domonkosfa</i> (Domanjševci)	55	otroci	vsi ostali
<i>Gerenczöröcz, Gerencséröcz</i> (Lončarovci)	25	otroci	vsi ostali

O *Motvarjevcih* (*Szent László*) je vizitator zapisal, da ima 20 prebivalcev, »hi sunt omnes acatholici praeter parvulos«.

Pordašinci (1455: *Perdasinch*;^{23a} 1793: *Pordasintz*²⁴) je bil in je še danes manjši kraj. L. 1793 je imel 37 prebivalcev²⁴ in l. 1831 51 prebivalcev.²⁵ Ker pravi vizitator l. 1698 o *Motvarjevcih*, da se kraj razprostira v Železni in Zalski županiji — dejansko je tako, da so bili *Pordašinci* na ozemlju nekdanje Železne županije, *Motvarjevci* pa v Zalski županiji, — so verjetno v številu 20 všteti prebivalci obeh krajev.

Manjkajo podatki za *Središče* (*Szerdahely*) ter *Ivanjševce* (*Jánosócz*) in nejasnost obstaja glede *Pordašincev*. Če zaradi pomanjkanja točnih podatkov vzamemo za zadnje tri kraje le približno število, in sicer 100, kot je bilo sorazmerno prebivalcev po sosednjih vaseh, potem dobimo za

leto 1698 statistiko za kraje, ki so bili v Stražni krajini (Örségu) in velemérski župniji, namreč: 267 *prebivalcev*.

III. KRAJEVNA IMENA S ŠTEVILO PREBIVALSTVA
V PREKMURSKEM DISTRIKTU

(Districtus transmuranus:
Zagrebsko »Prekmurje«) l. 1698²⁶

1. Župnija Marije vnebovzete
v Turnišču: 5675 *prebivalcev*

Kraji:

In oppido Turnischa seu Czernecz (1688:
in oppido Turnischie aliter Csernicz (Turnišče),

Belatincz (Beltinci),
Lipa (Lipa),
Gomilicza (Gomilica),
Chrenszlocz (1688: *Chrenszouc*) (Črensovci),

Bisztricza (Bistrica),
Palina (Polana),
Brezovicza (Brezovica),
Nedelicza (Nedelica),
*Bratonc*z (Bratonci),
Isakocz (Ižakovci),
Deklesin (Dokležovje),
Odrancz (Odranci),
Melincz (Melinci),
Ganicha (Gančani),
Lipocz (Lipovci),
Renkocz (Renkovci).

Krajnih imen *Trnje* in *Žizki* zapisnik ne navaja. Omenjeni krajevni imeni še ne nastopata samostojno. Njih *prebivalci* so upoštevani pri kraju *Črensovci*, kakor je razvidno iz viz. zapisnika 1669.³

Zagrebski vizitacijski zapisniki navajajo le eno krajevno ime *Bistrica*, medtem ko madžarski viri že v XIV. stoletju ločijo dve *Bistrici*: *Notranjo* in *Veliko Bistrico*, — ali *Notranjo* in *Zunanjo Bistrico* (1381: *Belseubezterche*, *Nogbezterche*; 1389: *Belseubestriche*, *Kylseubreztriche*).^{26a}

2. Župnija sv. Trojice v Bogojini:
736 *prebivalcev*

Kraji:

Bagonya (Bogojina),
Filocz (Filovci),
*Sztrelec*z (Strehovci),
Ivancz (Ivanci).

3. Župnija sv. Jakoba
v Dobrovniku: 1701 *preb.*

Kraji:

Oppidum Dobronak (1690: in *Dobrounik*)
(Dobrovnik),

Gönterháza (Genterovci),
Gaborháza (na Madžarskem),
Sziartoháza (na Madžarskem),
Szombatfa (na Madžarskem),
Bödeháza (na Madžarskem),
Josecz (Jošavci, na Madžarskem),
Radamos (Radmožanci),
Kamanháza (Kamovci),
Sikolecz (Žitkovci).

Pet vasi, ki so l. 1698 spadale k dobrovniški župniji, je sedaj na Madžarskem, ostalih pet pa v Jugoslaviji. Prav iz teh razlogov je mogoče ugotoviti le približno število *prebivalcev*. Za izhodišče korekture vzemimo podatke iz šematizma 1793.²⁷ L. 1793 je bilo v vaseh, ki so v Jugoslaviji, 1318 *prebivalcev*. V ostalih petih pa, ki so pod Madžarsko, — 698. Na madžarski del odpade dobra tretjina od celotnega števila. Isto razmerje vzemimo tudi za leto 1698 in prisodimo jugoslovanskemu delu dobrovniške župnije: 1100 *prebivalcev* (slabši dve tretjini!).

Kobilje. Zaradi popolnosti v celotni statistiki sedanjega *Prekmurja* ne smemo prezreti *Kobilja*. *Kobilje* je l. 1698 v cerkveno-upravnem oziru spadalo k župniji *Sv. Jurija v Dolu* (Szentgyörgyvölgy, Madžarska), kjer je dušno pastirstvo vodil kalvinski duhovnik in zato zagrebški vizitator tja ni imel dostopa. Na ta način so statistični podatki v zapisniku izostali.²⁸ Zadovoljiti se moramo le s približno številko. L. 1793 je bilo v *Kobilju* (*Kebele*) 347 *prebivalcev*²⁹ in po podatkih iz leta 1778 271 *preb.*³⁰ Upoštevajoč navedena podatka in ozirajoč se na turška pustošenja v XVII. stoletju, prisodimo *Kobilju* za leto 1698 250 *prebivalcev*. — Tako smemo skupno število *prebivalcev* župnije *Dobrovnik* s *Kobiljem* v l. 1698 ceniti na 1350.

4. Župnija sv. Katarine v Dolnji Lendavi:
5040 *prebivalcev*

Kraji:

Ecclesia parochialis S. Catharinae... in praesidio *Also Lindva* (Dolnja Lendava),
Saárd (zaselek na Madžarskem),
Banuta (Banuta),
Hidveg (Mostje),
Hoszufalu (Dolga vas),
Hotiza (Hotiza),
Kapcza (Kapca),
Gyertyanos (Gaberje),
Also Gyertyanos (Dolnje Gaberje; danes *Kot?*),
Also Lakos (Dolnji Lakoš),
Petesháza (Petišovci),
Harmasmalom (Trimlini),
Csente (Čentiba),

Feritfalu (marof Čentiba),
Völgyifalu (Dolina),
 villa külső Varas (zaselek Zunanji trg),
 villa fölső külső Varas (zaselek Gornji Zunanji trg);

montanistae: *Szent Haromsag* (Sv. Trojica),

In monte *Uj Thomas* (prevod: v hribu Novi Tomaž),

In monte *Mély Völgy* (Globoka dolina),

In monte *Supra Csenti* (Nad Čentibo),

In monte *Oknyak* (v hribu Oknjak),

In monte *Bako labja penes vineam Dominii* (v hribu Pod Rabljem poleg gospodskega vinograda).

Tudi pri župniji *Dolnja Lendava* ne moremo v celoti upoštevati števila 3040. Potrebna je manjša korektura. Zaselek *Saárd* odpade, ker ni v okviru jugoslovanskega Prekmurja. Zato odštejmo 10 prebivalcev.

Med kraji, ki so l. 1698 spadali v župnijo *Dolnja Lendava*, pa ni *Pince*. Kraj *Pince* (*Pincze*) je pri štetju bil upoštevan pri župniji *Kerka-Szent Miklós* (na Madžarskem), kjer vizitator našteje v sedmih vaseh 1412 prebivalcev. Spet težava. Koliko od teh smemo prisoditi kraju *Pince*? — L. 1831 je bilo v *Pinczah* 235 prebivalcev,³¹ l. 1859 275³² in l. 1889 268³³. Na kraj *Pince* je v navedenih primerih odpadla 1/7 celotnega prebivalstva v župniji. Isto razmerje vzemimo tudi za

Zemljevid št. 2. Legenda: 1 kraj, 2 sedež župnije, 3 škofijska meja, 4 sedanja jugoslovanska državna meja, 5 bivša avstro-ogrska meja, 6 meja med župnijama Zelezno in Zala, 7 meja med distriktom Slovenska krajina (Tótságom) ter monaštersko opatijo in Stražno krajino (Orség-om), 8 ozemlje zagrebske škofije, 9 ozemlje veszprémske škofije, 10 ozemlje veszprémske škofije, ki je med leti 1695–1777 bilo pod upravo zagrebske škofije.

l. 1698, in sicer 200 prebivalcev. Tako dobimo za področje dolnjelendavske župnije z vasjo Pince končno čeprav le približno število prebivalstva: 3230 prebivalcev.

Razen naštetih so bile l. 1698 v »prekmurškem distriktu« in v cerkveni upravi zagrebške škofije še naslednje župnije: *Chesztreg* (Csesztreg), *Szent Geörgy völgy seu vallis S. Georgij* (Sv. Jurij v Dolu, na Madžarskem), *Nempthy* (Lenti), *Eccl. S. Nicolai supra Kerkam* (Kerka-Szent Miklós) *Szecsiziget, Paka, Banok Szent György, Tout Szent Marton* (Tótszentmárton) in *Canisa* (Velika Kaniža). Njih statistični podatki pa nas v tej zvezi ne zanimajo.

Po ne povsem natančnih podatkih je bilo l. 1698 na ozemlju bivšega dolnjelendavskega okraja ali sedanje dolnjelendavske dekanije: 10.991 prebivalcev.

Statistika za sedanje prekmursko ozemlje v letu 1698 je torej naslednja:

a) v distriktu Slovenska krajina (Tótságu):	10.269 preb.	} bivši soboški okraj
b) v distriktu Stražna krajina (Orségú)	267 preb.	
c) v »prekmurškem distriktu«:	10.991 preb.	} bivši lendavski okraj
skupno 21.527 prebivalcev		

Zanesljivost statistike

Ako primerjamo rezultat štetja v letu 1698 s statistiko iz l. 1931, spoznamo, da sorazmerje naseljenosti v l. 1698 preseneča. L. 1931 je bilo v bivšem murskosoboškem okraju, ki se v glavnem krije z ozemljem »Slovenske krajine«, 52.775 prebivalcev ali 58,56 % od celotnega prebivalstva Prekmurja.³⁴ Istočasno je bilo v bivšem dolnjelendavskem okraju, to je na jugoslovanskem področju zagrebškega »Prekmurja« 37.353 prebivalcev ali 41,44 %.³⁵

L. 1698 je sorazmerje drugačno. V bivšem murskosoboškem okraju je bilo l. 1698 naštetih 10.516 prebivalcev (odšteti Motvarjevci!) ali 48,85 % — in na ozemlju bivšega dolnjelendavskega okraja 11.011 prebivalcev (všteti Motvarjevci) ali 51,15 %. Nikakor ne smemo misliti, da je bilo ozemlje gornjega Prekmurja po Turkih bolj prizadeto in opustošeno kot dolnje Prekmurje. V vizitacijskih zapisnikih je obilo dokazov, da so turško pustošenje in neprestane vojne vihre XVII. stoletja v vsem Prekmurju, v posebni meri pa še v vzhodnem delu, uničevalno vplivale na razvoj in porast prebivalstva. Vzrok, zakaj so l. 1698 v gornjem Prekmurju naštetili manj prebivalcev, iščimo drugod.

Opat Štefan Kazó je sestavljal statistiko tako, da je dal poklicati pred komisijo po nekaj ljudi iz vsake vasi. Kakor so mu ti

poročali, tako je zapisal. V Gornjih Petrovcih se je pritoževal nad neiskrenostjo zaslišancev. Pravi namreč: »Čeprav je bilo nad trideset ljudi, potem ko so jih zaprisegli, strogo izpraševanih, vendar število duš ni povsem resnično. Bilo jih je več« (Quamquam autem deposito corporali juramento, ultra triginta hominum fuissent rigorose examinati, tamen circa numerum animarum non est verosimile veritatem fuisse expressam. Siquidem numerosiores essent, quam sint numerati).³⁶ — Podobno izjavo daje tudi o župniji Sv. Benedikta v Kančovcih.³⁷ Tako je bilo l. 1698 v gornjem Prekmurju dejansko več prebivalcev, kot jih je zabeležil vizitator Kazó.

Nasprotno so v dolnjem Prekmurju številke deloma pretirane. Za preverbo vzemimo turniški primer. Vizitacijski zapisnik iz l. 1698 pravi, da je bilo na ozemlju turniške pražupnije 5675 prebivalcev. Natančnejšo statistiko za turniško pražupnijo je sestavil turniški župnik Vinko Juretič l. 1669. Popisal je vsako družino posebej z navedbo poglavarja in s številom družinskih članov po posameznih vaseh.³ Zato o točnosti njegovega štetja ne moremo dvomiti. Po njegovih ugotovitvah je imela l. 1669 turniška pražupnija 3405 prebivalcev. Prirastek 2270 v 29 letih ni stvaren. Tako je številka 5675 verjetno zaokrožena navzgor.

Ako upoštevamo navedene okoliščine, pridemo do zaključka, da je bilo v gornjem Prekmurju l. 1698 več prebivalcev, kot jih navaja vizitacijski zapisnik, v dolnjem Prekmurju pa nekoliko manj. Na ta način se približamo istemu sorazmerju v letu 1698, kot je danes, namreč: da je v bivšem murskosoboškem okraju, ki je po teritoriju večji, od celotnega prekmurskega prebivalstva večje odstotek kot v bivšem dolnjelendavskem okraju.

OPOMBE

1. Visitatio canonica 1698. Nadbiskupski arhiv Zagreb. Protokoli: Archidiaconatus Bexin Anno 1698; — prim. Fran Kovačič, Gradivo za prekmursko zgodovino. Časopis za zgodovino in narodopisje. Maribor 1926, 19—20; Holub József, Zala megye története a középkorban. I. Pécs 1929, 404—415. — 2. Nadbiskupski arhiv Zagreb. Protokoli: Br. 1/I — Kanonske vizitacije: Različne. — 3. Nadbiskupski arhiv Zagreb. Protokoli: Br. 3/III — Kanonske vizitacije: Različne. — 4. Nadbiskupski arhiv Zagreb. Protokoli: Br. 70/I — Archidiaconatus Bexin, Anno 1680—1693; — in Br. 75/VI vis. can. 1747. — 5. Karácsonyi János, Magyarország egyháztörténete főbb vonásai 970-től 1900-ig Veszprém, 1929, 154—155. — 6. Fára József, Muraköz történetének rövid foglalata (Die kurzgefasste Geschichte der Murinsel). Szombathely, 1942, 49, 25; Gófin Gyula, A szombathelyi egyházmegye története. Szombathely, 1929, 35, 411. — 7. Barthos Indár — Kurucz György, Magyarország történelmi atlasza. Budapest, 1939, 11; Karácsonyi János, n. d., str. 150. — 8. Payr Sándor, Egyháztörténeti emlékek. I. Sopron 1910, 118. — 9. Klekl József ml., Törnyöcs. Kalendar Srca Jezusovoga 1910, 60. — 10. Ivanócy Franc, Vázlatok a régmúlt korból. Szombathelyi Ujság 1900, št. 15. — 11. Nadbiskupski arhiv Zagreb. Protokoli: Br. 1/I, Br. 3/III, Br. 70/I. — Kanonske vizitacije: Archidiaconatus Bexin; prim. Kovačič, Gradivo za prekmursko zgodovino. ČZN 1926, 9. — 12. Nadbiskupski arhiv Zagreb. Protokoli: Br. 3/III. Kanonske vizi-

tacije: Različne; prim. Kovačič, n. d., CZN, 1926, 15. — 17. *Visitationes canonicæ* 1698, 1714, 1756. Škofijski arhiv v Szombathelyu. — 14. Kniezsa István, A szlávok őstörténete. A magyarság és a szlávok. Budapest 1942, 19; Moór Elemér, Die slawischen Ortsnamen der Theisobene. Zeitschrift für Ortsnamenforschung. München, VI, 152–154; Melich János, A honfoglaláskori Magyarország. Budapest, 1926–1929, 417–418 (A magyar nyelvudomány kézikönyve). — 15. *Visitatio can.* Kazóiana 1698, opomba v uvodu. Škofijski arhiv v Szombathelyu. — 16. Milkó Kos, Gradivo za zgodovino Slovencev. V. zv. V Ljubljani, 1928, št. 900. — 17. Zapisnik je ob ustanovitvi somboteljske škofije 1777 prešel iz győrskega arhiva v somboteljski škofijski arhiv in je tamkaj inventariziran z označbo: »*Visitatio canonica Kazoiana. Bibliotheca Episcopalis Sabariensis B. Vc.* 18. V izvirnem zapisniku posamezne številke niso sešete. — 19. Po győrski cerkveno-upravni razdelitvi iz l. 1698 tudi ponemčeni zupnij *Dobra in Sv. Martin ob Rabi* spadata v okvir »*Slovenske krajine*. — 20. *Visitatio can.* Kazóiana 1698, 795. —

21. *Vis. can.* Kazóiana 1698, str. 716 dalje. — 22. Csánki Dezső, Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában. II, Budapest 1894, 716. — 23. Prim. Schematismus venerabilis cleri diocesis Sabariensis pro anno MDCCCXXXI. Sabariae, 84; in Schem. 1859, 76 — ter Schem. 1914, 88. — 23. a Csánki D., n. d., II, 784. — 24. *Catalogus cleri diocesis Sabariensis pro anno MDCCXCIII.* Sabariae, 56. — 25. Schem. 1851, 94. — 26. Povzeto po zagrebškem vizitacijskem zapisniku 1698. Nadbiskupski arhiv Zagreb. Archidiaconatus Bexin. — 26. a Csánki D., n. d., III, 37. — 27. *Catalogus*, 39. — 28. *Vis. can.* 1698. Nadbiskupski arhiv Zagreb. Archidiaconatus Bexin. — 29. *Catalogus*, 38. — 30. *Vis. can.* Szilyiana 1778. Škofijski arhiv Szombathely. — 31. Schem. 1831, 114. — 32. Schem. 1859, 102. — 33. A szombathelyi püspöki megye papságának névtára. Szombathely 1889, 118. — 34. Krajevni leksikon dravske banovine. Ljubljana 1937, 453. — 35. Krajevni leksikon dravske banovine. Ljubljana 1937, 300. — 36. *Vis. can.* Kazóiana 1698, str. 791. — 37. *Vis. can.* Kazóiana 1698, str. 795.

KONRAD STEFAN

KUSTOS LJUBLJANSKE LICEALNE KNJIZNICE

1897—1909

Ko je Fran Levstik, od 1872 skriptor ljubljanske licealne knjižnice, 1887 umrl, je kranjska deželna vlada 14. decembra 1887 razpisala izpraznjeno skriptorsko mesto z letno plačo 800 goldinarjev, letno aktivitetno doklado 250 goldinarjev in zakonito pravico do petletnega napredovanja.¹ Prosilci so morali do 15. januarja 1888 predložiti prošnjo, opremljeno s prilogami, v kateri so morali navesti starost, študij, izpite, jezikovno in bibliografsko znanje, dosedanje delo oz. poklic, nravnostno zadržanje in morebitno sorodstvo ali svaštvo z osebami, že nastavljenimi v knjižnici.

Javilo se je 15 kandidatov: Janez Fon, suplent učiteljišča v Trstu, Konrad Stefan, suplent gimnazije v Trstu, Josef Fidler, proforski kandidat v Znojmu, dr. Alfred Ritter von Urbanitzky na Dunaju, dr. Karel Štrekelj, privatni docent slavistike na dunajski univerzi, dr. Johann Millanz v Trstu, Roman Rhomberg, kaplan v Mittelbergu (Predarlško), Evgen Lah, tajnik Slovenske Matice, Franz Marič v Krakovem, Anton Mikuš, proforski kandidat v Ljubljani, Anton Trstenjak, uradnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani, Friedrich Ahn, proforski kandidat v Gradcu, Theodor von Grimberger, volonter študijske knjižnice v Salzburgu, Emil Guttman, adjunkt finančne prokuratorje v Ljubljani in (naknadno) Fridolin Kovačič, podporačnik pešpolka št. 78. Deželna vlada je poslala 24. januarja 1888 vse prošnje s prilogami predstojniku licealne knjižnice, Gottfriedu Muysu, s pozivom, naj čimprej pošlje predloge, primerne za razmere in potrebe študijske knjižnice.²

Muys je poslal svoj obširno utemeljeni terno-predlog že 15. februarja 1888.³ Izločil je najprej J. Millanza, R. Rhomberga in

F. Mariča, ker niso priložili dokazilnih dokumentov, F. Kovačiča, ker ni imel univerzitetnega študija, in A. Trstenjaka, ker ga ni dokazal. Ostalih 10 kandidatov je obravnaval z vidika splošnih zahtev za vstop v bibliotekarsko službo ter specialnih razmer in potreb ljubljanske licealne knjižnice.

Kot *kvalifikacije* za bibliotekarsko službo je zahtevala ministrska naredba 23. novembra 1864 univerzitetni študij in znanje jezikov; poznejše določbe so oba pogoja še specificirale: glede študija doktorat ali proforski izpit, glede jezikov znanje italijansčine, francoščine in angleščine, ali mesto angleščine kakšen slovanski jezik, v dvojezičnih deželah znanje obeh deželnih jezikov.

Kot potrebe licealne knjižnice pa označi Muys na prvem mestu *znanje slovenščine* — posebno ker sam tega nima — ali drugega slovanskega jezika, z obveznostjo, da si slovenščino v najkrajšem času prisvoji: na drugem mestu pa *stabilnost* novega skriptorja. Prejšnji skriptor je bil več let bolehen, zadnje mesece težko bolan, novi skriptor potrebuje tudi večmesečno vpeljevanje v delo, predstojnik — itak starejši — je bil že dalje časa preobremenjen, zato ne pridejo v poštev mladi suplenti.

Na podlagi prvega kriterija odpadejo J. Fidler, dr. A. v. Urbanitzky in Th. Grimberger, na podlagi drugega J. Fon, dr. K. Štrekelj in Fr. Ahn. Izjema je K. Stefan, ki želi skriptorsko mesto kot stalno, kakor kaže pripomba njegovega direktorja v Trstu, in isto velja za E. Laha, E. Guttmana in A. Mikuša, čigar spričevala pa ne vzbujajo zapanja.

Od tako preostalih 3 kandidatov predlaga Muys primo loco Emila Guttmana, ki ima